

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Bun de imprimat

Trecut în registrul special dela Tribunalul
Cluj, Secția III, sub Nr. 111-1938.

Căci pururea noi cei vii
suntem dați spre moarte
pentru Iisus, pentru ca și
viața lui Iisus să se arate
în trupul nostru cel muritor.

2 Cor. 4, 11.

„MIRENII ÎN BISERICĂ“

I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan a făcut să apară în „*Seria teologică*“ dela Sibiu o nouă lucrare, sub titlul din fruntea acestor rânduri, datorită păr. Liviu Stan, profesor la Academia teologică Andreiană.

Prin subiectul ei important ca și prin întinderea de peste 800 pagini, cartea are caracterele precise ale unei opere monumentale, menită a stârni bucuria întregii obștii românești ortodoxe.

Tânărul ei autor, format cu grijă ani îndelungați în străinătate prin atenția generoasă a marelui Ierarh Nicolae, s'a devotat unei discipline teologice, de mai înainte desemnate, tocmai spre a-i afirma importanța în cadrul intereselor actuale ale științei și vieții bisericești ortodoxe.

Căci dacă alte compartimente ale teologiei românești ardeleni își au deja exponenții lor tineri și viguroși, selecționați după un plan bine gândit al luminatului nostru Mitropolit, care a înțeles să reia cu atâta înțelegere tradiția culturală sa-guniană, domeniul dreptului bisericesc era încă în așteptarea specialistului, eșit din aceleași laboratoare moderne de știință sigură, largă și productivă.

El ne-a venit în persoana distinsului profesor Liviu Stan, care în ciuda unor prejudecăți întârziate ne dă o lucrare masivă, cum de obicei numai savanți încercați le tipăresc după ani de muncă laborioasă.

Atacând problema mirenților în Biserică, păr. Stan se oprește la un subiect vechiu, asupra căruia s'a discutat și s'a scris mult în anii din urmă, tocmai pentru că a stârnit controverse și împotriviri numeroase în sânul ortodoxiei românești.

Cum însă studiile speciale ce s'au tipărit aveau mai mult un caracter fragmentar, examinând numai anumite aspecte ale problemei, păr. Stan a avut frumosul curaj de a-se angaja la o muncă de proporții mari, re-

lizând ceea ce se chiamă o operă de sinteză.

Utilizând o bibliografie vastă, culeasă din cele mai variate izvoare, Sfinția sa și-a ordonat materialul enorm cu perspicacitate și metodă științifică riguroasă, izbutind să-l încadreze în capitole de impresionantă limpezime și documentare.

Plecând dela adevărul necontestat, că mirenii sunt — alături de clerici — un element constitutiv al bisericii, este evident — zice autorul — că rolul lor nu poate fi atât de lipsit de importanță, încât să fie reduși la un simplu subiect pasiv al administrației bisericești. Din contră, într'o biserică normal organizată, mirenii ca și ierarhia sunt un factor viu, un element activ, care participă intens la viața bisericească, având pe lângă îndatoriri încă și drepturile lui în biserică.

Intrebarea este, ce natură au aceste drepturi și care-i izvorul lor? Și păr. Stan evocând temeuriile dogmatice despre originea divină a Bisericii, în care deplinătatea puterii este dată ierarhiei, conchide în chip logic că drepturile mirenților sunt condiționate de acelea ale Episcopilor. „Dar nu ca o concesiune personală, ci ca o obligațiune impusă de către Mântuitorul, care a vroit ca element prim și necesar drepturile ierarhiei, și apoi ca element secundar pe acelea ale mirenților în măsura îngăduită de caracterul celor dintâi. „Dreptul mirenților de a colabora cu ierarhia este un drept jure divino“ — spune autorul — el constituind un corectiv împotriva absolutismului ierarhic, o garanție și un regulator al funcționării normale, adecă creștine, a organismului bisericesc“.

Anunțând astfel teoria drepturilor mirenților, păr. Stan pășește pe drumul lung al desfășurării argumentelor și dovezilor scoase din izvoarele copioase, ce le-a consultat cu hărnicie de albină. Sfinția sa îmbrățișează

Biserica creștină întreagă cu toate ramurile ei principale, demonstrând participarea mirenților la exercitarea puterii sacramentale, învățătoarești și jurisdicționale, începând cu epoca apostolilor și până în zilele noastre.

O atențiune deosebită acordă colaborării mirenților în sinoade și la alegerea Clerului de toate treptele, consacrandu-i peste 600 pagini, pline de amănunte noi și interesante. Izvoarele latine, grecești și slave, privind biserică răsăriteană și apuseană deopotrivă, abundă la tot pasul, sunând sub ochii noștri cea mai temeinică informație din câte cunoaștem relativ la instituția mirenților.

Existența ei în Biserica românească este urmărită de autor cu specială considerație, arătându-i funcțiunea neîntreruptă de-alungul istoriei, mai ales aici în Ardeal. Cum aceste pagini sunt risipite — din cauza tehniceii lucrării — în diferite părți, autorul ne făgăduiește o monografie separată și unitară despre „Instituțiunile de drept ale bisericii române“, care de sigur va fi întâmpinată cu același viu interes de către clericii și mirenii noștri.

Expunerile privitoare la drepturile mirenților în chivernisirea averii bisericești sunt mai sumare, și aceasta pentru motivul ușor de înțeles — cum subliniază și autorul — că în acest domeniu n'au existat controverse aproape niciodată.

Spațiul nu ne permite să intrăm în discuții de amănunt, deoarece nu facem aici o analiză critică, ci o simplă prezentare literară, menită a releva apariția unei opere științifice de-o excepțională însemnătate pentru Biserica ortodoxă română. Călăuzită de adevăr și iubire, scrisă obiectiv și documentat, această carte fundamentală onorează în cea mai mare măsură pe autorul ei, așezându-l pe linia competențelor reale

Continuarea pe pagina a 2-a.

EVANGHELIA

Ioan 7, 37-53.

Despre Isus Mântuitorul pot spune întreg adevărul numai mințile luminate de Duhul sfânt. Taina întrupării, taina răscumpărării, taina minunilor săvârșite, taina învierii în duh nu sunt pe măsura slabei noastre înțelegeri. Dacă nu-i vine în ajutor lumina cerească, slaba noastră înțelegere se sbate asupra unor texte, asupra unor părute contraziceri, asupra unor pretențioase imperative ale logicii și științei — și ne constituim dușmani ai Mântuitorului, ca membrii Sinedriului.

„Încă nu era Duh sfânt.“ Aceasta e explicația ori cărei dușmăni împotriva lui Hristos. Se pot face părtași ai mântuirii numai purtătorii darului Duhului sfânt. Mântuirea e dar ceresc. O minunată putere se adaugă ființei omenești străbătute de credință; abia atunci devine omul creștin întreg, abia atunci cuvintele Evangheliei devin apa cea vie a vieții.

„Încă nu era Duh sfânt.“ Apostolii aveau credință în stare să mute munții și toată dragostea pe care a cântat-o apostolul Pavel. Au fost doar martorii atâtor semne vădite ale dumnezeirii Invățătorului, au fost martorii Invierii și ai Înălțării. Dar cele zece zile dela Înălțare până la Pogorârea Duhului sfânt au fost zilele neputinței, zilele meditațiunii, zilele încordatei așteptări.

În ziua Cincizecimii credinței, nădejzii și dragostei lor s'a adăos darul Duhului sfânt. Și iată minune: din slabi au devenit tari, din fricoși au devenit îndrăzneți, din nepricepuși au devenit înțelepți.

Această minunată renaștere a Apostolilor, căreia s'a adăos atâtea minunate fapte și minunate învățături ale bunilor creștini de mai târziu, sunt — pentru cei ce vor să înțeleagă — dovada de ce neprețuită comoară s'a încredințat Bisericii, când i s'a încredințat puterea de a fi purtătoarea și împărțitoarea darului Duhului sfânt.

Drumul până la pragul Bisericii e meritul nostru. Dar desăvârșirea vieții se face prin sfintele taine ale Bisericii dreptmăritoare. Mintea noastră nu va putea înțelege nici odată întreg sensul lor, dar binefăcătoarea lor înrâurire asupra oamenilor e evidentă din tot ce a realizat creștinătatea.

I. G.

din domeniul dreptului bisericesc.

Clericii și mirenii intelectuali se vor simți mândri ispitind paginile elocvente ale acestei scripturi canonice, fiindcă din ea se desprind învățăminte sigure pentru întărirea convingerii noastre

în canonicitatea și utilitatea organizației actuale a Bisericii străbune.

Și astfel vor sta neclintiți în jurul ei, continuând o tradiție istorică sănătoasă, rodnică și mântuitoare.

I. Mateiu

Sfințirea bisericii din Șarmășel.

Și azi, ca și în trecut, poporul nostru românesc, cu mic și mare, tânăr și bătrân, cărturar și neștiutor de carte, spre a scăpa de obida vremii și de grijile chinuitoare ale acestei vieți, se regăsește pe sine tot numai în biserică. Aci vine credinciosul evlavios să-și ridice cugetul la Dumnezeu, în lumina lină de candelă ce străjuește iconostasul afumat de mireasma tămâiei și-a smirnei binemirosoare; aci își topește credincios întreagă zestrea sufletului său; în auzul glasului de laudă și-a cuvântului spornic de ziditoare învățatură sufletească, risipit fără oboseală și zăbavă de pe înălțimea amvonului de slujitorii sfintelor altare.

Aci își găsește omul pios, în trudnica-i osteneală, izvorul de mângâiere, alinare și luminare a minții și sufletului. Numai astfel se pot tâlcui strădaniile neprecupețite ale credincioșilor la ridicarea de altare noui, a căror sfințire ne pricinuește tuturor prilej de duhovnicească și mântuitoare pace.

Asemenea clipe de edificare sufletească am trăit în Dumineca Sf. Părinți, 21 Mai a. c., cu ocazia târnosirii bisericii din Șarmășel protopopiatul Clujului, săvârșită de P. S. S. Episcopul Nicolae Colan asistat de P. C. consilieri eparhiali Dr. Sebastian Stanca și Ion Goron, protopopul Clujului Nicolae Vasile și un sobor de preoți din comunele vecine.

În drum spre Șarmășel P. S. S. a fost întâmpinat de credincioșii mai multor comune, fiind dăruit cu florile primăvărâtece ale dragostei de

fii către părinți.

În comuna Mociu, pr. Tomuș, în numele credincioșilor săi, a salutat pe P. S. S. Episcopul Nicolae, evocând un moment istoric de bucurie similar cu cel de astăzi, întâmplat de o sută și mai bine de ani, când a descins Episcopul Vasile Moga pe aceste plaiuri cu odăjdii în dăsagi.

În Șarmășel a fost așteptat de d-l prefect al jud. Cluj, Colonel Manole Enescu și reprezentanții autorităților locale. La poarta noii biserici P. S. S. a fost întâmpinat de preoțimea îmbrăcată în odăjdii, de întreg corpul ingineresc al Societății de gaz metan și de o mare mulțime de țărani și muncitori.

După chemarea Duhului Sfânt și săvârșirea sfințirii noului lăcaș a urmat Liturgia arhierescă, la care s'au sfințit candidații Aurel Oltean întru preot pentru parohia Fărău și Vasile Hodoș întru diacon. Răspunsurile au fost date de corul studenților teologi, condus de d-l prof. Dr. Vasile Petrașcu.

La sfârșitul slujbei P. S. S. printr-o predică mișcătoare de inimă, a arătat roadele virtuților creștinești și în prezent ca și în trecut în ortodoxismul genuin al românismului de pretutindenea.

A urmat recepția și primirea defilării premilitarilor în sunetul fanfarei Societății de gaz metan.

Au ținut să participe la această solemnitate o seamă de reprezentanți cu mare nume ai vieții noastre publice: Dr. Ioan Lupuș cu doamna,

d-l Ioan Lapedatu, d-l inginer Constantin Motaș cu doamna, d-l prefect Colonel Manole Enescu etc.

Noua biserică, ridicată pentru trebuințele sufletești ale muncitorilor dela sondele Societății de gaz metan, de fapt a fost martora sbuciumului nostru de veacuri. Aproape două sute de ani a adăpostit evlavii Românilor din această comună. Înțelegerea nobilă și generozitatea omului de fapte, care e d-l director general al Societății, Constantin Motaș, a salvat-o pentru posteritate. A cumpărat-o dela parohia unită, care și-a zidit o frumoasă biserică de că-

rămidă, și a reclădit-o, ca bârnele ei mute și negrite de vremuri să fie o elocventă lecție a trecutului, a cărui nebiruită forță a fost încrederea în Dumnezeu și alipirea de legea strămoșească. Ceea ce le e atât de greu oamenilor, a făcut-o vechea biserică de lemn: a revenit în vechiul staul. Poate e semnul vremii, pe care o așteptăm.

Biserica datorează întreagă recunoștința ei Societății de gaz metan, directorului ei general și vrednicilor lui colaboratori pentru frumosul gest ce l-au făcut.

Correspondent

Cuvântarea M. S. Regelui Carol II la deschiderea „Lunii Cărții“

Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, a rostit la inaugurarea „Lunii Cărții“ din Pavilionul Culturii, o vibrantă și luminoasă cuvântare, al cărei text îl redăm mai jos:

Această serbare anuală a „Cărții“, nu este numai o tradiție de formă, ci pentru foarte mulți a devenit o nevoie, — pentru idealisti o nevoie a sufletului, pentru ceilalți, poate, una comercială.

Dar în meseria cărții, nu trebuie niciodată să uităm că aceste două laturi eterne ale vieții umane, cea sufletească și cea materială, se leagă foarte puternic; se leagă pentru că oricât idealism ar pune mântuitorul condeiului, dacă nu are partea materială, care să aducă opera sa la cunoștința tuturor, ea rămâne în nori și nu se poate coborî pe pământ.

Iată de ce, serbarea de astăzi întrunește într'un mănunchiu: scriitorul, editorul și librarul.

A fost la noi în trecut o luptă între aceste trei elemente. Văd cu mare bucurie, că pe zi

ce trece lupta s'a schimbat în prietenie și prietenia în colaborare.

Această „Lună a Cărții“ a fost aceea care, folosind năzuințele acestor trei factori, a reușit să le întrunească în acelaș mănunchiu și să arate în fața tuturor nevoia strânsă conlucrării între scriitori, editori și librari.

Sunt nesfârșit de fericit, că inițiativa luată de Mine prin Fundațiile Mele a dat acest rezultat frumos.

Sunt fericit pe de altă parte, că aceste trei elemente mână în mână cu publicul, au răspuns într'un mod așa de frumos și de îmbucurător la chemarea noastră.

Noi conducătorii, nu putem să socotim însă toate acestea decât ca un fericit început.

Cele ce s'au spus aci sunt singurele lucruri pe cari le-aș dori îndeplinite cât mai repede. Vremurile sunt însă grele, nevoile țării noastre cer în momentul de față înainte de toate, o oțelire a brațelor și deci, anumite chestiuni cari să întâ-

FOILETON

Locul de reședință al primilor oameni.

c) Raiul a fost în partea inferioară a Eufratului.

Mulți dintre teologii sec. XIX caută Raiul în partea inferioară a Eufratului, în partea nordică a Babiloniei de odinioară. Cel mai de seamă reprezentant al acestei păreri fără îndoială este asiriologul protestant F. Delitzsch. Acesta în scrierea sa „Wo lag das Paradies“?, făcând o paralela între descrierea biblică despre Rai și între situația geografică a Babiloniei de odinioară, ajunge la convingerea, că nici un alt ținut din lume nu poate fi identificat mai bine cu Raiul, decât Babilonia nordică. Râul care izvora în Eden, ar fi Eufratul, care în partea norvestică a Babilonului își înprăștie apele într'o mulțime de canale, prin cari este legat de Tigru. Mulțimea canalelor Babiloniei, pe vremuri făceau din această țară un adevărat Paradis, neîntrecut în fertilitate și frumusețe. Primul râu în care Eufratul își revarsă o parte din ape este biblicul Pison; bibiloneanul Pisanu, cunos-

cutul canal Pallacopas, care pornește de pe malul drept al Eufratului în nemijlocita apropiere de vechiul oraș Babel și curge paralel cu el direct spre sânul persic în care se și varsă. Al doilea braț al Eufratului, râul Geon, este babilonicul Guchanu, actualul Schatt-el Nil, care se desmembrează din Eufrat pe malul stâng, curge paralel cu el, străbătând întreaga Babilonie, se revarsă tot în Eufrat. Al treilea este Tigru, iar al patrulea Eufratul. Țara Chavila este identică cu pustia sirică, care mărginește Babilonia, iar țara Kuș este asiatica-babilonică Kuș, ținutul babilonean Melucha, Babilonia însași.

Spre deosebire de asiriologul Delitzsch, teologul Poertner în scrierea „Das biblische Paradies“ în rev. „Der Katholik“ Mainz 1901 I, pag. 1., este de părerea că râul izvorât din Eden se desmembra în 4 râuri înainte de intrarea lui în Raiu, în care caz Raiul trebuie căutat în ținutul de revărsare a celor două mari fluvii, Eufrat și Tigru. Poertner deci identifică Raiul cu Babilonia sudică. Țara Chavila este limba de pământ care se estinde dela revărsarea celor două râuri amintite dealungul golfului Persic, iar țara Kuș este ținutul locuit de elamiți.

În timp ce Delitzsch și Poertner își înteme-

iază părerile pe o argumentare științifică, Hummelauer al treilea aderent al teoriei că Raiul a fost în Babilonia, în comentariul său la Geneză, se orientează mai mult după tradițiile popoarelor orientale. Cele 4 râuri paradisiace sunt după el, Eulacus, Choaspes, Tigru și Eufrat.

d) Raiul a fost în Arabia.

Hommel⁵⁸⁾ identifică râurile biblice Pison și Geon cu cele două mari vadis ale Arabiei centrale. Primul cu vadi Davâsir, iar ultimul cu vadi er-Rumma. Spre deosebire de Glaser, care a făcut multe cercetări în Arabia și care la fel identifică râurile Pison și Gichon, cu amintitele două vadis ale Arabiei, Hommel nu identifică al treilea râu (Chiddekel) cu Tigru ci cu vadi Sirchâu. Al patrulea râu și după părerea lui Hommel este Eufratul. Din părerea lui Hommel, trăgând concluziile, teologul Landersdorfer⁵⁹⁾ caută Raiul în sudul Babiloniei, acolo unde Eufratul, râul principal izvorât din Eden, se transformă în actualul Schatt-el-Arab întărit prin cele trei râuri amintite, cari vin din Arabia.

În esență și Feldmann⁶⁰⁾ se afiliază la presupunerile lui Hommel și Landersdorfer. Tabloul pe care ni-l înfățișează povestirea biblică despre

rească cealaltă parte a Neamului nostru, vor trebui lăsate, poate, pentru ziua de mâine.

Lucrul acesta, pe care până azi cei însărcinați cu conducerea țării, nu l-au pus la locul de cinste, dar care cu noua orânduire a țării va trebui pus în frunte, este o politică a culturii, o politică a cărții.

Nu e suficient ca cele trei elemente ale mănunchiului, de care am vorbit, să colaboreze. Va fi de acum înainte o absolută nevoie ca Statul, printr-o largă și chibzuită politică culturală, să aducă îmboldul necesar pentru sporirea eforturilor scriitorilor, editorilor și librariilor, fiindcă prin acest îmbold se va atinge în adevăr scopul unic: „citiții”.

Acest scop a fost o vreme uitat. Astăzi nu mai este așa, deoarece tocmai prin întrunirea celor trei elemente, s'a avut în grijă și pacientul, — și cred, că pacientul a început a fi lecuțit.

Dar aș vrea să mai adaog ceva. Dacă cititorul este totdeauna mulțumit, nu se întâmplă tot așa și cu editorul. Cartea bună nu este o marfă eștină. Și dacă această marfă se dă

eștin, aceasta înseamnă că acela, care o produce, face sacrificii importante pentru ea.

Aș dori ca mulți să priceapă acest lucru.

Terminând cuvântarea Mea de astăzi, țin înainte de toate să mulțumesc acelui mănunchiu pentru eforturile și pentru înțelegera care o arată, iar de altă parte să fac un călduros apel pacientului, adică cititorului, ca el să vină și să ajute.

S'a vorbit de denigrarea literaturii române. Această denigrare, din nenorocire, nu a fost până acum o operă venită de peste hotare, ci una pornită din mijlocul nostru, în care Românii nu au înțeles, că și ei sunt la aceeași înălțime ca și celelalte națiuni, în ce privește puterea de creație culturală.

Este deci necesar ca toți acei cari au în sufletul lor o căt de mică năzuință pentru înălțarea acestui popor, să priceapă că trebuie să vie fiecare cu obolul lui ori cât de modest ar fi el să aducă o părticică de suflet și de materie la opera cea mare de reconstrucție a culturii românești.

PREOTUL CA PEDAGOG

În procesul de împășpătare a energiilor societății omenesci — mii de suflete îmguresc sub ploaia timpurie a anilor de obligativitate școlară.

Prin filiera acestui așezământ trec în fiecare an florile alese și chemate a da multă roadă.

Din aceste tinere flori și vlăstare se vor recruta conducătorii, ostașii și muncitorii de mâine; dar tot din rândul lor se va alege și pleava distrugătoare a societății.

De aceia aceste vlăstare trebuie îngrijite și altoite încă de mici când educatorul le poate îndoi după voia sa.

Încă de mic, copilul are nevoie de un purtător de grijă al sufletului său. Asistența acestuia preotul i-o găsește în persoana nașului, pe care trebuie să-l cunoască și califice dacă este într'adevăr vrednic de această misiune și dacă nu cumva nașul singur are nevoie de asistență.

Odată copilul desvoltat și ajuns în anii de școală rolul nașului este, dacă nu înlocuiește, atunci întărit de cel al preotului.

Înrăurirea acestuia asupra sufletului copilului de-acum înainte va trebui să fie cât mai adâncă pentru a da roadele cele mai frumoase.

Cuvântul preotului să fie astfel împărtășit încât copilul să înțeleagă că este dator să muncească, cât este încă tânăr, căci tinerețea este primăvara unei vieți care pregătește belșugul verei și fecunditatea toamnei.

Cuvântul preotului să fie o neîncetată revărsare de suflet în inimile tinerelor vlăstare și să lucreze la crearea de suflete tari, a căror caracter să fie modelate în sensul cel mai înalt al cuvântului.

Acesta va fi instrumentul cel dintâi pentru propășirea neamului, nu cartea.

A crede că totul stă numai în carte este o eroare. Ceiace-i fundamental în cultură este felul cum învățătura a înrăurit asupra desvoltării sufletului, adică felul cum omul întrebuințează învățăturile permise.

Pentru un om cu caracterul pervertit, știința este o armă menită a împrăștia răul și ruina societății.

Deci este necesar a crea suflete, nu tobă de carte, urmărindu-se înălțarea gândirii și caracterului.

Educate și îngrijite în felul acesta, micile valori vor vâdi propășirea și valorificarea, nu numai a neamului, ci și a întregii societăți omenesci.

De aceia preotul, în sfera căruia cade sădirea virtuților creștine, să nu pregete a cerceta bine vlăstarele plăcute lui Dumnezeu.

Să fie purtătorul de lumină, sănătate și sfat cuminte și să imprime în sufletul imbobocit al copilului posibilitatea de minunată rodire.

În numele lui Iisus Hristos, care a fost cel mai mare pedagog al lumii, preotul poate fi pedagogul, care să cucerească fără înfricoșare, nu numai sufletul copilului, ci și sufletul satului său întreg.

ILIE A. DONISĂ
licențiat în teologie.

Universitatea populară „N. Iorga”

Universitatea Populară „Nicolae Iorga” își ține în fiecare vară la Văleni-de-Munte — de treizeci și unu de ani — cursurile sale, la care își spun cuvântul lor luminat distinse personalități științifice și culturale.

Rostul acestei Universități în viața spirituală a neamului nostru, este astăzi unanim recunoscut și apreciat. În jurul acestui izvor de reînșpătare a culturii naționale și de înviore a forțelor sufletești ale neamului, se adunau până în preajma războiului celui mare, intelectuali din toate ținuturile locuite de Români, spre a lua îmbărbătare și îndemn și a se pregăti pentru marea biruință a românismului.

Mai târziu, după fericita unire, tot de aci au pornit iarăși lumini, pentru a se fixa temelnicia orientării generațiilor noi și a se lămurii atâtea probleme, ce se puneau în cadrul hoarelor lărgite ale Țării.

Pe lângă un izvor de cultură ro-

mânească, acum cursurile Universității Populare au devenit și un izvor de unificare națională, de înșegare sufletească, de înfrățire a tuturor cetățenilor ce trăesc sub acelaș acope-rământ al Statului românesc, apropiindu-i pe unii de alții, prin cunoașterea reciprocă.

Și nu lipsesc nici oaspeții de peste hotare, cari atrași de personalitatea Profesorului Nicolae Iorga, viu la această înaltă școală de spiritualitate românească, spre a dobândi o icoană cât mai fidelă a Poporului românesc.

Anul acesta Universitatea își deschide cursurile în ziua de 15 Iulie, sub conducerea personală a d-lui profesor Nicolae Iorga.

Durata lor este de o lună și pot fi frecventate de profesori, preoți, învățători, studenți, precum și de către elevii și eievele din ultimul an ai liceelor, seminariilor teologice, școlilor normale, etc.

Pentru o cât mai bună găzduire

Raiu, zice el, este cel al unei oaze, a cărei vegetație nu are a se mulțumi solului, ci în primul rând râurilor și izvoarelor care-l adapă. Ori acest tablou este identic cu aspectul oazei Negd din Arabia mijlocie.

e) Raiul a fost în Africa.

Acelaș Feldmann prea zelos în cercetările lui pornind dela împrejurările geologice și climatice amintite în povestirea biblică despre Paradis, crede că-i tot atât de nimerit a localiza Raiul și în vreuna din oazele deșertului African. Insași povestirea biblică în forma ei originală o consideră a fi născută în Africa, de unde a trecut în Arabia cu mult mai târziu, primind un colorit arabic. În Arabia această povestire a suferit anumite modificări, în special în ceea ce privește lista râurilor, fiind schimbate râurile africane, cu râurile Arabiei.

Această ultimă părere a lui Feldmann a găsit un adept puternic în teologul Weinheimer.⁽⁶¹⁾

Weinheimer împarte textul biblic despre Raiu în două. O parte cuprinde povestirea despre Raiu născută în Egipt, cunoscută de iudei din timpul robiei. A doua cuprinde aceeaș povestire despre Raiu născută în Babilonia. Autorul biblic influențat de aceste două povestiri le-a combinat.

În consecință după textul biblic, care cuprinde două povestiri de origine diferită, Raiul trebuie căutat atât în Egipt, cât și în Babilonia.

Observă tot odată Weinheimer că Pison și Geon, nu sunt numele alor două râuri, ci alor două izvoare. Povestirea originală vorbea despre un fluviu, care pornea din două izvoare, și străbătea două țări, Kuș și Chavila, adică Egiptul și Arabia. Aceste două izvoare sunt izvoarele Nilului.

f) Raiul a fost în nordul Germaniei.

Cu multă naivitate tratează problema cunoscutul teolog antisemit german Tr. v. Wendrin, când localizează Raiul în ținutul Mecklenburg, orașul Demmin.⁽⁶²⁾ Pornind dela ideea greșită, alimentată de un naționalism fanatic, că Germanii au fost cel mai mare și cel mai vechi, chiar singurul popor cultural al omenirii, (urmele culturii germane întinzându-se cu 200.000 de ani înainte), crede că și toate tradițiile biblice trebuiesc reduse la germani și țara locuită de ei.⁽⁶³⁾ După ce combate pe toți aceia, cari au încercat să localizeze Raiul undeva în Orient, ca stând sub influința falsului iudeu,⁽⁶⁴⁾ afirmă că numai cheile limbii germane pot deschide misterul paradisiului pierdut. Temeiul teoriei lui Wendrin îl constituie asemănările lim-

biste. Unde nu sunt date, face adevărate, acrobații de silabe și sunete. Ținutul Eden era Mecklenburgul de azi⁽⁶⁵⁾; paradisul și grădina se întindeau dela Wismar până la Oder, dela Rügen până la Kummerowsee și Treptow — iar grădina paradisiacă propriu zisă era Demmin cu împrejurimea lui; țara Havila: Havelland (țară bogată în lacuri, râuri, peste tot „ape“;⁽⁶⁶⁾ Perat: Oder;⁽⁶⁷⁾ Hiddchel: Edenkehle;⁽⁶⁸⁾ Pison: Peene;⁽⁶⁹⁾ Geon: Gellenstrom.⁽⁷⁰⁾ Aurul țării Havila este bogăția în nisip aurifer al ținutului Havelland. Bedolah, ar fi o mutilare a cuvântului german „Bodenlag — ceva ce zace pe pământ.“ Schoham ar fi o derivație dela rădăcina germană „schön“, deci piatră schoham este piatră de chilimbar.

Teoriei lui Wendrin lipsindu-i seriozitatea științifică, n'a găsit aprobare în cercurile teologice. Este amintită doar ca o curiozitate a extravaganței protestante naționaliste. Un exemplu de rătăcire în căutarea adevărului, sub influința unui exagerat naționalism.

(Va urma)

Prof. Dr. L. G. MUNTEANU

■ ■ Abonați și răspândiți ■ ■
■ ■ „VIAȚA ILUSTRATĂ” ■ ■

a participanților, „Asociația Auditorilor Universității Populare“ a organizat o cantină unde pentru suma de lei 1300 se poate lua masa în condițiuni destul de bune.

Deasemeni s'au amenajat și câteva cămine modeste, unde pot găzdui până la 200 persoane, cari nu au destule mijloace spre a locui în oraș. Un loc de cămin costă 200 lei pe toată durata cursurilor. Intrucât Asociația nu poate oferi decât pal și saltea, fiecare participant e rugat a lua cu sine cele necesare pentru schimb și învelit.

Banii pentru Cantină și Cămin, adică lei 1500, sau numai pentru Cantină lei 1300, se primesc pe adresa d-lui Constantin R. Vasilescu, Căstier Central al Universității Populare „Nicolae Iorga“, B-dul Schitu Măgureanu Nr. 1, București 1.

După 10 Iulie, orice corespondență și bani se trimit la Secretariatul Universității Populare din Văleni-de-Munte.

In cadrul cursurilor din anul a-

cesta d-l profesor Nicolae Iorga va ține un ciclu de prelegeri, vorbind despre „Afirmația vitalității românești“, iar distinși conferențieri, profesori universitari și secundari, ofițeri superiori, medici, magistrați și avocați, vor trata subiecte de actualitate din toate domeniile.

Vor funcționa deasemeni cursurile speciale de limba și literatura română pentru minoritarii și studenții străini.

Toți participanții sunt rugați a avea acte pentru legitimare. La sosire fiecare va plăti o taxă de lei 25, pentru eliberarea cărții de auditor al cursurilor Universității.

Este de dorit ca acei cari au costume naționale, să le ia cu dânsii, în vederea serbărilor și excursiilor ce se fac în fiecare sărbătoare; deasemeni și instrumente muzicale, vioară, etc.

Reducerea pe C. F. R. se va trimite la timp, persoanelor cari au plătit taxele specificate.

INFORMAȚIUNI

Congresul oastei Domnului. În zilele de Rusalii, 28 și 29 Mai c. are loc la Sibiu congresul anual al oastei Domnului. Este una din cele mai frumoase sărbători religioase a poporului nostru, adânc legat de Biserica lui străbună. Sub povăța înțeleaptă a I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan mișcarea aceasta spirituală a pătruns în toate satele, chiar și în cele unite, aducând un suflu nou de viață creștină între Români. Indemnăm pe cât mai mulți fii ai eparhiei noastre să ia parte la acest congres ziditor de suflete. Participanții au o reducere de 50% la trenurile personale între 27—29 Mai c.

Sfințire de biserică. La praznicul Înălțării s'a făcut sfințirea bisericii noi din comuna Valea Lungă de lângă Blaj, unde un număr considerabil de familii a trecut la religia ortodoxă. Acest succes misionar revine P. S. Episcop Nicolae Popoviciu dela Oradea, care înainte cu 4 ani, pe când era profesor la Academia Teologică, fusese trimis la Valea Lungă de către I. P. S. Mitropolit Nicolae.

Credincioșii au ținut ca sfințirea locașului sfânt să fie săvârșită tocmai de către cel care le-a descoperit drumul credinței străbune. Festivitatea s'a desfășurat într'un cadru înălțător, fiind de față număroși intelectuali și țărani din satele învecinate.

Conferințele d-lui Prof. I. Lupaș. Ziarele germane „Deutsche Allgemeine Zeitung“ și „Völkischer Beobachter“ din Berlin și „Neueste Leipziger Nachrichten“ din Lipsca, publică ample dări de seamă despre conferințele istorice ținute de d. prof. univ. Ion Lupaș, fost ministru, în zilele de 9 și 11 Mai a. c. la Universitățile din Lipsca și Berlin, cu subiectele: „Regele Carol I și independența României“ (la Lipsca) și

„Congresul din Berlin și consecințele lui în istoria Românilor“ (la Berlin).

Amândouă conferințele au fost viu urmărite de un auditoriu foarte numeros, care a răsplătit cu puternice aplauze expunerile clare și documentate ale d-lui prof. I. Lupaș.

La Universitatea din Lipsca decanul facultății de filosofie d-l prof. Dr. Wilmans, la cea din Berlin decanul prof. Dr. Koch au exprimat mulțumiri profesorului I. Lupaș pentru promptitudinea cu care a răspuns invitațiilor acestor facultăți.

Maialul brașovenilor. Dumineca trecută s'a desfășurat în pădurea Hoia din Cluj maialul tradițional al brașovenilor din capitala Ardealului. A luat parte un public imens de intelectuali, studenți, elevi, comercianți și meseriași, toți petrecând o minunată zi de soare și voie bună în umbra pădurii. Clujul a luat în aceeași Duminecă un aspect deplin românesc. Au simțit-o și minoritarii, dintre cari mulți au ținut să asiste la desfășurarea programului așa de variat și romantic.

Serviciul social feminin. De curând s'a creat la București, în cadrul Serviciului social și o secție feminină, pentru a cărei organizare d. prof. D. Gusti a făcut apel la d-na Sanda I. Mateiu, Domnia sa a primit invitația, conducând cel dintâi curs de comandante ținut la Broșteni (jud. Neamț). Dumineca trecută d-na Mateiu a inaugurat la Radio și ora serviciului social feminin, rostind o cuvântare impresionantă.

O măreață catedrală la Belgrad. Potrivit hotărârii Sf. Sinod al bisericii sârbești, s'a pus la Belgrad în ziua de 10 Mai c. piatra fundamentală a unei catedrale monumentale, ce va purta numele Sf. Sava, cel mai mare ierarh al Sârbilor, trăit în veacul XIII-lea. Se afirmă, că

noul locaș va fi cea mai grandioasă biserică din Balcani. Prin analogie ne gândim că și la București s'a proiectat de mult înălțarea „Catedralei Neamului“ pe malurile Dâmboviței, în fața reședinței patriarhale. Imprejurările de azi însă sunt neprielnice pentru a începe o asemenea operă de artă.

Pentru manualele de religie. Sf. Sinod a adus la cunoștința ministerului Educației că unii învățători fac dificultăți la introducerea în școale a manualelor de religie aprobate de înaltul for bisericesc.

Ministerul a trimis inspectoratelor școlare tabloul manualelor de religie aprobate de Sf. Sinod, și le-a cerut să pună în vedere învățătorilor că manualele recomandate să nu mai fie oprite.

Candidații în alegerile parlamentare. În alegerile parlamentare ce vor avea loc în zilele de 1 și 2 Iunie c. au fost aprobate de F.R.N. 524 candidaturi pentru Adunarea deputaților (locuri disponibile sunt 258), iar pentru Senat 178 (locuri disponibile sunt 176). La Senat și 2 candidaturi feminine.

În circumscripția Someș la ocupațiuni intelectuale au candidat următorii fruntași ai Bisericii noastre: prof. I. Lupaș, Silviu Dragomir, N. Zigre, M. Șerban, O. Ghibu și I. Mateiu, directorul gazetei noastre.

În numele Asociației Clerului pentru Senat a candidat păr. consilier Dr. Gh. Ciuhandu din Arad.

Dreptatea dela Versailles. În presa din apus apar tot mai des articole despre România și drepturile ei imprescriptibile asupra hotarelor stabilite la pacea din 1919. Un vestit publicist francez scrie în ziarul Le Temps, că Ardealul fiind în majoritatea lui românesc, tratatul dela Versailles alipindu-l la România, n'a făcut decât să consacre o stare de fapt. Dacă ar fi făcut altfel, ar fi fost o nedreptate.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 3475/1939.

Comunicat.

În vederea numirii profesorilor de religie dela școalele din eparhia noastră pentru anul școlar viitor, invităm pe candidații de profesori ca să-și înainteze la Consiliul eparhial cererile până cel mult la 1 Iulie a. c., pentru ca din bună vreme să putem face propuneri On. Minister al Educației Naționale.

Cluj, la 22 Mai 1939.

Consiliul eparhial.

Nr. 239/1939.

(20) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei Tăuț, protopopiatul Alba-Iulia, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficios „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu postul de paroh sunt:

1. Salar dela Stat conform pregătirii.
2. Casă parohială și dependințe corespunzătoare.
3. Sesiune parohială 20 jugăre, primită prin Reforma Agrară în hotarul comunei Vingard.
4. Folosința grădinei parohiale și alor 2 cimitire.

5. Venitele stolare obicinuite.

Parohia este situată lângă șoseaua națională și este străbătută de linia ferată Alba-Iulia—Zlatna.

Candidații la acest post își vor înainta cererile de concurs Consiliului eparhial în termenul deschis și cu învoirea noastră se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Candidații vor prezenta actul de învoire dela P. S. Episcop, fără de care nu vor fi luați în candidație.

Alba-Iulia, la 17 Maiu 1939.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial din Tăuț.

Alexandru Baba, protopop.

Nr. 440—1939.

(17) 2—3

CONCURS

Se publică concurs pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. II-a Vidra-medie protopopiatul Câmpeni, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform calificăției și anilor de serviciu.
2. Casă parohială cu dependințe și grădină.
3. Uzufructul cimitirului în mărime de 1107 st.
4. Venitele stolare obișnuite.

Cererile de concurs se vor înainta Consiliului eparhial în termenul de mai sus, candidații obligați fiind a avea învoirea P. S. Episcop, pentru a putea fi admiși la candidare și pe lângă prealabila noastră incuviințare se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Câmpeni, la 1 Mai 1939.

Dela oficiul protopresbiteral ort. rom. din Câmpeni în înțelegere cu membrii consil. parohial din Vidra-medie.

Sorin I. Furdui, protopop.

Nr. 44—1939

(18) 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de cantor în parohia Mureșeni, protopopiatul Tg.-Murăș, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiune cantorală de 6 jugăre, din care 5 jug. 407 st. p. arător și 1193 st. p. fânaș. Cel ales va intra în folosința lor numai după luarea recoltei din anul curent.

2. A treia parte din venitele stolare obișnuite, conf. procesului verbal din 23 Aprilie 1939.

Candidații își vor înainta cererile însoțite de diploma de cantor oficiului nostru parohial în termenul fixat, având a se prezenta Dumineca sau în vre-o sărbătoare la biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul.

La candidare vor fi preferați cei cu diploma de cantor câștigată la o școală de cântăreți precum și aceia cari au priceperea de a forma coruri bisericești.

Din ședința consiliului parohial ținută în Mureșeni, la 23 Apr. 1939.

Alex. Oltean, George Băciulescu, paroh, notar.

Nr. 290—1939 Protopop.

Văzut: Ștefan Russu, protopop.